

**РОЗДІЛ 4. КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО І КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС;
КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧЕ ПРАВО І КРИМІНОЛОГІЯ;
КРИМІНАЛІСТИКА; СУДОВА ЕКСПЕРТИЗА;
ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ**

УДК 351.746.2

DOI 10.31732/2708-339X-2024-14-A16

**ДОСВІД ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ НАДАННЯ ДЕТЕКТИВНИХ
ПОСЛУГ У ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ ТА ЙОГО РЕАЛІЗАЦІЯ В УКРАЇНІ**

Корольова В.В.,

*к.ю.н., доцент, професор кафедри державно-правових дисциплін, Університет економіки та права «КРОК»,
м. Київ, вул. Табірна, 30-32, Україна, 03113
e-mail: viktoriyav@krok.edu.ua
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2998-6144>*

Руда Є. С.,

*здобувачка ступеня вищої освіти «Магістр»
Університет економіки та права «КРОК»
м. Київ, вул. Табірна, 30-32, Україна, 03113
e-mail: rudays@krok.edu.ua*

**EXPERIENCE OF LEGAL REGULATION OF THE PROVISION
OF DETECTIVE SERVICES IN FOREIGN COUNTRIES AND ITS
IMPLEMENTATION IN UKRAINE**

Koroleva V.V.,

*Ph.D. in Law, Associate Professor,
Department of State and Legal Disciplines «KROK» University Kyiv,
st. Tabirna, 30-32, Ukraine, 03113
e-mail: ViktoriyaV@krok.edu.ua
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2998-6144>*

Ruda E.S.,

*graduate of the Master's degree
of «KROK» University
Kyiv, Tabirna St., 30-32, Ukraine, 03113
e-mail: : rudays@krok.edu.ua*

Анотація. Стаття присвячена дослідженню досвіду правового регулювання надання детективних послуг у зарубіжних країнах та його впровадження в Україні. З'ясовано, що приватні детективи, приватні агентства, бюро стають дедалі важливішими суб'єктами правоохоронної системи, відіграючи значну роль у виконанні функцій правоохоронних органів сучасних держав. Виявлено, що у зарубіжних країнах існують різні моделі організації та функціонування приватної детективної діяльності, а також різні форми їхньої взаємодії з державними правоохоронними органами. В країнах Європи та США приватні детективи мають у своєму розпорядженні більш широкий спектр уповноваження. Україна активно розвивається в цьому напрямку. В ході написання роботи виявлено, що на різних етапах розвитку України держава змінювала своє ставлення до приватної детективної діяльності - від відмови до законодавчого дозволу на збір інформації на договірній основі для учасників судових процесів. Акцентована увага на тому, що діяльність приватних детективів безпосередньо пов'язана з правами людини та громадянина, а тому досвід таких країн, як Франція, США, Великобританія та інших, у створенні правових умов для детективної діяльності може бути корисним для України, яка має для цієї діяльності історичні, юридичні та фактичні передумови. У зарубіжних країнах приватні детективи активно сприяють державним органам у боротьбі зі злочинністю. Держава при цьому заохочує діяльність приватних детективних структур та детективів, законодавчо її регулює та надає їм значні права. У підсумку зроблено висновок, що детективна діяльність має свої специфічні цілі та завдання, свій об'єкт і суб'єкти діяльності; власний інструментарій, який

зробить детективну роботу максимально ефективною та незалежною. У зв'язку з цим Україні важливим є врахування досвіду провідних країн щодо правового регулювання детективної діяльності.

Ключові слова: детективні послуги, приватний детектив, договір, ліцензія, кваліфікація приватного детектива.

Формул: 0, рис.: 0, табл.: 0, бібл.: 16.

Abstract. The article is devoted to the study of the experience of legal regulation of the provision of detective services in foreign countries and its implementation in Ukraine. It was found that private detectives, private agencies, bureaus are becoming increasingly important subjects of the law enforcement system, playing a significant role in the performance of the functions of law enforcement bodies of modern states. It was found that in foreign countries there are different models of organization and functioning of private detective activities, as well as different forms of their interaction with state law enforcement bodies. In European countries and the USA, private detectives have a wider range of powers at their disposal. Ukraine is actively developing in this direction. In the course of writing the work, it was revealed that at different stages of the development of Ukraine, the state changed its attitude towards private detective activities - from refusal to legislative permission to collect information on a contractual basis for participants in legal proceedings. The emphasis is on the fact that the activities of private detectives are directly related to human and civil rights, and therefore the experience of such countries as France, the USA, Great Britain and others in creating legal conditions for detective activities can be useful for Ukraine, which has historical, legal and factual prerequisites for this activity. In foreign countries, private detectives actively assist state bodies in the fight against crime. At the same time, the state encourages the activities of private detective structures and detectives, regulates them by law and grants them significant rights. As a result, the conclusion is made that detective activities have their own specific goals and objectives, their own object and subjects of activity; their own tools that will make detective work as effective and independent as possible. In this regard, it is important for Ukraine to take into account the experience of leading countries in the legal regulation of detective activities.

Keywords: detective services, private detective, contract, license, qualification of a private detective.

Formulas: 0, fig.:0, tabl.:0, ref.:16.

Постановка проблеми. Останнім часом серед науковців триває активна дискусія щодо необхідності запровадження правового регулювання надання детективних послуг в Україні. Це зумовлено зростаючою кількістю суб'єктів приватної детективної діяльності, які поступово стають важливою частиною механізму реалізації правоохоронної функції держави. Приватні детективи, агентства та бюро набувають все більшого значення в системі забезпечення правопорядку, виконуючи важливі функції у боротьбі зі злочинністю. Існують різні моделі організації та функціонування приватної детективної діяльності, а також варіанти співпраці приватних детективів із державними правоохоронними органами. Приватна детективна та охоронна діяльність вже добре інтегрована в правоохоронну систему і показала свою здатність впливати на боротьбу зі злочинністю та іншими протиправними діями. Основною відмінністю приватних детективів у різних країнах є обсяг наданих державою повноважень, що значною мірою визначає ефективність їх роботи. У країнах Європи та США приватні детективи мають значно ширші повноваження, і Україна активно розвивається в цьому напрямку. Розвиток приватних детективних агентств дійсно може стати важливим і ефективним елемен-

том у зміцненні кримінологічної політики країни, а тому аналіз зарубіжного законодавства щодо приватної детективної діяльності дозволить виокремити позитивний досвід у зазначеній сфері та виробити пропозиції щодо його впровадження в Україні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вказана проблематика активно досліджується такими вченими: А.М. Волинська, В.В. Корольова, С.К. Даниленко, Є.О. Курта, В.Д. Поливанюк, Н.В. Лесько, Д.Г. Мулявка, О.С. Тарасенко, А.Й. Француз та інші.

Не вирішені раніше частини загальної проблеми. Станом на сьогодні в Україні відсутня чітка правова регламентація правовідносин у сфері надання детективних послуг. Тому для усунення недосконалості правового регулювання цієї діяльності важливо провести детальний аналіз міжнародного досвіду правового регулювання детективної діяльності з метою визначення можливих шляхів адаптації таких підходів в Україні.

Формулювання цілей статті. Метою статті є аналіз досвіду правового регулювання надання детективних послуг у зарубіжних країнах та можливі шляхи його імплементації в Україні.

Виклад основного матеріалу дослідження. Запровадження інституту приватних детективів у таких країнах, як США, Велика

Британія, Франція, Німеччина та інших, для світової спільноти є підтвердженням ефективності його функціонування. Діяльність детективних організацій вже сприймається як звичне і усталене явище, ретельно врегульоване національним законодавством зазначених країн. Законодавчі акти цих держав визначають широкий перелік та обсяг детективних послуг і функцій, результати яких є важливими та затребуваними суспільством, оскільки вони можуть бути використані як процесуальні докази в майже всіх категоріях судових справ.

Згідно із зарубіжним досвідом, діяльність приватних детективів і працівників приватних охоронних організацій регламентується по-різному. Наприклад, у США відсутній єдиний федеральний закон про приватну детективну та охоронну діяльність. Регламентацію приватних детективних та охоронних послуг віднесено до юрисдикції штатів, наприклад Закон штату Нью-Джерсі «Про приватну детективну діяльність» 1939 року [1, с. 250]. У Франції діяльність приватних детективів регулюється законом «Про організацію професії приватного детектива» 1991 року, в Іспанії – Законом № 23 1992 року та Королівський декретом № 2364 1994 року. В Італії відповідне регулювання було включено в розділ IV Кодексу законів про громадську безпеку 1931 року. У Португалії діяльність приватних правоохоронних служб регламентується Законом N 276/93 від 10 серпня 1993 року [2, с. 43].

У Великобританії обов'язкове ліцензування приватної детективної діяльності та реєстрація приватних детективів було встановлено лише в 2001 році. Уряд країни неодноразово ставив перед парламентом питання необхідності введення обов'язкової реєстрації приватних детективів з обов'язковою спеціальною перевіркою їх органами поліції. Парламентом було підготовлено низку законопроектів про обов'язкову реєстрацію кваліфікованих приватних детективів, але їх так і було прийнято. Натомість, у 2001 р. було прийнято закон, який запровадив обов'язкове ліцензування приватної детективної діяльності та, відповідно, реєстрацію приватних детективів. Для здійснення завдань у сфері ліцензування та перевірки приватної детективної діяльності було ство-

рено Орган індустріальної безпеки Великобританії (Security Industry Authority). Особи, які пройшли перевірку в державних органах на добросесність та професійну придатність, мають право доступу до бази даних національної поліцейської комп'ютерної системи. Приватний детектив, не порушуючи закону, може отримати інформацію про підданих країни, зокрема за повним поіменним списком британських виборців та судовим досьє [3, с. 86-87].

У Великій Британії приватний детектив, як правило, працює спільно з адвокатами-соліситорами. Така кооперація дуже продуктивна та вигідна клієнту та обом сторонам. Соліситор, обравши детектива, ставить йому певні завдання, оскільки він керує розслідуванням. Детективи здійснюють кримінальне переслідування на тих самих підставах, що й поліція. Детектив має широкі права з розслідування, аж до арешту особи, яка вчиняє або вчинила злочин, що тягне за собою покарання у вигляді позбавлення волі на строк не менше п'яти років. Зібравши достатньо інформації, детектив та соліситор роблять від імені замовника заяву про звинувачення. Це означає, що магістрат повідомляють про злочин, у зв'язку з яким потрібен наказ про виклик особи до суду. Детектив у Великобританії може користуватися широким арсеналом оперативної техніки, стежити за будь-якою особою, фотографувати її на робочому місці, на вулиці, в інших громадських місцях.

Характерною особливістю приватного розшуку у Великій Британії є й те, що там детективи, надаючи великі інформаційні послуги та володіючи великими правами, зазвичай, працюють у тісній взаємодії з адвокатами, цим ніби подвоюють їхні можливості із захисту правий і законних інтересів своїх замовників. Вони беруть на себе деяку частину оперативно-розшукової діяльності, підтримують регулярні контакти та обмінюються оперативно значущою інформацією з органами поліції та контррозвідки, у деяких випадках здійснюючи навіть спільні заходи [4].

У Федеративній Республіці Німеччини діяльність детективних агентств регулюється федеральним законом «Про приватні підприємства», тобто детективні агенції зареєстровані як установи, що займають-

ся підприємницькою діяльністю. У зв'язку з цим зайняття таким видом діяльності не потребує додаткового ліцензування. Детективні агентства (бюро) виконують усі закони та постанови, що стосуються установ такого роду в Німеччині. Для того, щоб стати детективом у Німеччині, не потрібно мати спеціальну чи юридичну освіту чи досвід роботи у місцевих правоохоронних органах. Аналіз офіційних інтернет-сайтів німецьких детективних бюро дозволяє зробити висновок, що в країні існують спеціальні центри з підготовки детективів, де вони проходять підготовку (у формі прямого або дистанційного навчання) в галузі юриспруденції, економіки тощо. Наприклад, при Федеральному союзу німецьких детективів функціонує Центр з навчання детективного бізнесу (Zentralstelle fuer die Au Stimmungion im Detektivgewerbe). Принципово важливим моментом діяльності приватних детективних бюро є необхідність збереження ними конфіденційної інформації про клієнтів. У Німеччині охороняються всі дані, які у картотеках приватних розшукових служб, навіть, пов'язані з доходами і боргами громадян. Формами взаємодії приватних детективів із державними правоохоронними органами Німеччини є: спільне планування та проведення спеціальних операцій; обмін оперативною інформацією; спільне використання оперативних сил та засобів [4].

Французьке законодавство, на відміну від англійського та німецького, визначає приватну розшукову та приватну охоронну як окремі напрями діяльності. Діяльність приватних детективів у Франції регулюється Законом «Про організацію професії приватного детектива». Відповідно до цього Закону, приватний детектив має право здійснювати заходи, спрямовані на: пошук безвісно відсутніх осіб, пошук викраденого чи втраченого майна; збір інформації про сімейний стан, моральні якості, платоспроможність особи; збирання доказів або пошук фактичних даних, які можуть призвести до викриття особи у скоєнні злочину, припинення конфліктів між особами тощо; виявлення промислового шпигунства; здійснення іншої діяльності, не забороненої згідно з чинним законодавством Франції.

Для здійснення детективної діяльності

особі необхідно отримати спеціальний дозвіл, який надає Міністерство внутрішніх справ Франції. Для отримання спеціального дозволу кандидат має відповідати таким вимогам: на день видачі дозволу особа має досягти 21 року; особа має бути громадянином Франції чи іншої держави, яка входить до Європейського Союзу; особа має пройти обов'язковий курс навчання у встановленому МВС Франції навчальному закладі – сьогодні це Університет Пантеон-Асса Париж II (L'Universit Pan-on-Assas Paris II); протягом останніх п'яти років особа не повинна працювати в поліції, розвідувальних, контрольно-розвідувальних органах чи військових формуваннях; особа не повинна мати судимості за скоєння кримінального правопорушення; особа не повинна мати адміністративних та інших дисциплінарних покарань (наприклад, позбавлення права на роботу за професією або відмови у довірі у будь-якій формі); особа не повинна перебувати під слідством. Спеціальний дозвіл видається особі терміном від 5 до 10 років. Оформляється такий дозвіл протягом шести місяців. При цьому приватний детектив у Франції немає права володіти зброєю [5, с. 9].

Формами взаємодії приватних детективів із державними правоохоронними органами Франції є такі:

– міністр внутрішніх справ, міністр юстиції, орган судової влади в межах своїх повноважень можуть вимагати від детектива, який обслуговує певну територію, будь-яку необхідну інформацію для забезпечення національної безпеки, підтримки громадського порядку, запобігання та розкриття злочинів;

– якщо в ході виконання своїх службових обов'язків детективу стане відомо про будь-які факти скоєного або злочину, що готується, він повинен негайно поінформувати про це прокурора або суд на контрольованій ними території [1, с. 252].

У Японії було прийнято закон № 214 від 1934 року «Про приватне підприємництво у сфері безпеки», в якому наведено такі вимоги для здійснення приватної детективної та охоронної діяльності: а) наявність у кандидата спеціальної підготовки; б) письмовий дозвіл на провадження приватної охоронної та детективної діяльності; в) відсут-

ність судимості [6].

Діяльність приватних детективів в Польщі регулює Закон «Про детективні послуги» прийнятий 06 липня 2001 року. В цьому законі чітко визначені права, обов'язки та процедура набуття офіційного статусу детектива, регулюється перелік детективних послуг. Детективна діяльність в Польщі – ліцензована. Ліцензія є безстроковою, за неї кандидат має сплатити ліцензійний збір. Контролюють діяльність детективів – органи внутрішніх справ Польщі. Вони ведуть реєстр детективів, зупиняють дію ліцензій та проводять перевірки [7, с. 256].

Загалом, аналіз змісту іноземних законів дозволяє зробити висновок, що зайняття приватною детективною діяльністю дозволяється лише за умови отримання відповідного свідоцтва (ліцензії). Порядок і процедура видачі ліцензій регламентується й контролюється. Національними законодавствами встановлені чіткі вимоги (громадянство, освіта, спеціальна підготовка, відсутність судимості) до зайняття приватною детективною діяльністю. Наприклад, за відповідним законом у Республіці Словенія ліцензія може бути видана заявнику, який: є громадянином Республіки Словенії або держави-члена Європейського союзу, Європейської економічної зони або Швейцарської Конфедерації; придбав кваліфікацію після закінчення першого рівня професійної програми навчання або аналогічну кваліфікацію за кордоном, яка визнана відповідно до чинного національного законодавства, що регулює освітню галузь; склав іспит за спеціальністю детектива; пройшов спеціальну перевірку; протягом останніх двох років не працював в якості співробітника поліції або посадової особи у розвідувальних органах (ст. 12) [4].

Отже, у зарубіжних державах приватний розшук надає активне сприяння державним органам у боротьбі зі злочинністю. Держава при цьому заохочує діяльність приватних детективних структур та детективів, законодавчо її регулює та надає їм значні права. Звісно ж, що більш ніж столітній досвід Франції, США, Великобританії та інших країн у створенні процесуальних умов для детективної діяльності може бути корисним і для України, що має для цієї діяльності

історичні, юридичні та фактичні умови.

На різних етапах розвитку України держава змінювала ставлення до приватної детективної діяльності – від заперечення до законодавчого дозволу можливості збору відомостей на користь учасника кримінального процесу на договірній основі. Так, приватний детектив за договором з учасником процесу може зібрати для нього інформацію, зокрема встановити очевидців злочину, місце знаходження предметів та документів, які можуть бути долучені до кримінальної справи як докази. Крім того, збираючи відомості, детектив може безпосередньо сприймати факти та обставини, що мають значення для кримінальної справи, про які може дати свідчення на допиті як свідок. Відомості, зібрані детективом, як можуть мати значення на стадії розслідування, так і послужити основою порушення кримінальної справи. Незамінним детектив може стати під час підготовки матеріалів у справах приватного обвинувачення. Слід зауважити, що він може збирати відомості як для обвинувачення, так і захисту, зрівнюючи права сторін.

Викладене наочно свідчить, що «участь приватного детектива в кримінальному процесі не тільки не суперечить його основним принципам, але, навпаки, є однією з гарантій реалізації учасниками кримінального судочинства їх прав, сприяє вирішенню завдань та досягненню цілей правосуддя».

Аналізуючи права та обов'язки приватних детективів у різних країнах світу, можна зробити висновок, що національне законодавство в цій галузі містить ряд суттєвих недоліків і недоопрацювань. Насамперед це стосується відсутності окремої статті в КПК України, яка б чітко визначала права та обов'язки приватних детективів як учасників кримінального судочинства. Крім того, в Україні не має законодавчого регулювання детективної діяльності. Тим часом у багатьох країнах світу приватна детективна діяльність є легалізованою та приносить значну користь суспільству. Прийняття Закону «Про приватну детективну діяльність» дозволить на законодавчому рівні встановити належний державний контроль за цим видом діяльності та легалізує приватну детективну діяльність, яка реально здійснюється, є затребуваною та визнаною суспільством.

По-друге, процедура видачі ліцензій для роботи приватними детективами не до кінця оформлена, що призводить до ситуації, коли громадяни не звертають увагу на справжність ліцензії або взагалі не вимагають її наявності. У результаті таких порушень неможливо говорити про належно оформлену договірну основу, що має містити конкретне замовлення та визначену винагороду за виконану роботу [8, с. 85].

До національного законодавства необхідно запровадити новели, які дозволять:

1) використовувати відомості, зібрані приватним детективом, за дорученням як сторони захисту, так і звинувачення, як на досудовій стадії, так і при провадженні слідства, а при необхідності – і на стадії судового розгляду;

2) у встановленому законом порядку надавати приватному детективу інформацію, що містить відомості про учасників процесу, для виконання доручень як сторони захисту, так і звинувачення;

3) приватному детективу при повідомленні слідчому або суду про факт укладання з ним договору стороною захисту чи звинувачення не повідомляти про всі нюанси укладеної з ним угоди;

4) виступати приватному детективу в кримінальному процесі як свідок, не розкриваючи при цьому всіх сил та засобів, які

були використані при отриманні доказової інформації [9, с. 232].

З урахуванням конституційного положення про те, що кожен має право захищати свої права і свободи всіма способами, не забороненими законом, ширша участь приватного детектива у судочинстві забезпечить реальне забезпечення прав та законних інтересів громадян.

Виходячи з вищевикладеного, можна зробити висновок, що для повноцінної роботи приватних детективів необхідне законодавче врегулювання такої діяльності, зокрема прийняття Закону «Про приватну детективну діяльність». Це дозволить на законодавчому рівні встановити належний державний контроль за цим видом діяльності та легалізує приватну детективну діяльність, яка реально здійснюється, є затребуваною та визнаною суспільством. Відповідний законопроект повинен надати достатнього об'єму повноважень детективам (повинен чітко та конкретно прописувати кожен крок), значно збільшити можливості громадян та суб'єктів господарювання України у захисті законних інтересів, конституційних прав та свобод. Важливим є і внесення змін до Кримінально-процесуального кодексу України, Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність», відомчих наказів та інструкцій.

Література:

1. Черков В. О., Попов П. О. Приватна детективна діяльність у розвинутих країнах світу. Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка. 2010. Вип. 2. С. 248-259.
2. Волинська А. М. Надання детективних послуг за законодавством зарубіжних країн: позитивний досвід цивільно-правового регулювання. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право. 2016. Вип. 39(1). С. 41-46.
3. Француз. А.Й., Істоміна А.С. Приватна детективна діяльність: міжнародний досвід та національні перспективи. Legal Bulletin. 2022. С. 81-90.
4. Вінгловська, О. І. Шляхи імплементації кращого зарубіжного досвіду у сфері регулювання діяльності інституту приватних детективів. Проблеми сучасних трансформацій. Серія: право, публічне управління та адміністрування, № 10. 2023. URL: <https://doi.org/10.54929/2786-5746-2023-10-01-11>. (Accessed October 29, 2024)
5. Бугайчук К.Л. Інститут приватних детективів за кордоном: порівняльно-правовий аналіз. Право і безпека. 2016. № 1 (60). С. 7-13.
6. Корольова В.В., Ніколенко Б.С. Деякі цивільно-правові аспекти щодо надання детективних послуг. Legal Bulletin. №11. 2024. 57-63.
7. Лесько Н. В. Організаційно-правові засади діяльності приватних детективів у Польщі та Україні. Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія : Юридичні науки. 2023. Т. 34(73). № 2. С. 252-257.
8. Даниленко С. К. Поняття, зміст детективних послуг та перспективи їх розвитку в Україні. Південноукраїнський правничий часопис. 2015. № 3. С. 84-86.
9. Курта Є. О., Поливанюк В. Д. Види приватних детективних послуг, що можуть надаватись в Україні: перспективи правового регулювання з урахуванням міжнародного досвіду. Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. 2016. № 4. С. 229-235.

References:

1. Cherkov V.O., Popov P.O. (2010). Pryvatna detektyvna diialnist u rozvynutykh krainakh svitu [Private detective activities in developed countries of the world]. Visnyk Luhanskoho derzhavnoho universytetu vnutrishnikh sprav imeni E. O. Didorenka. 2. 248-259 [in Ukraine].
2. Volynska A. M. (2016). Nadannia detektyvnykh posluh za zakonodavstvom zarubizhnykh krain: pozytyvnyi dosvid tsyvilno-pravovoho rehuliuвання [Provision of detective services under the legislation of foreign countries: positive experience of civil law regulation]. Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. 39(1). 41-46 [in Ukraine].
3. Frantsuz. A.I., Istomina A.S. (2022). Pryvatna detektyvna diialnist: mizhnarodnyi dosvid ta natsionalni perspektyvy [Private detective work: international experience and national perspectives]. Legal Bulletin. 81–90 [in Ukraine].
4. Vinhlovska, O. I. (2023). Shliakhy implementatsii krashchoho zarubizhnoho dosvidu u sferi rehuliuвання diialnosti instytutu pryvatnykh detektyviv [Ways to implement the best foreign experience in the field of regulating the activities of the institute of private detectives]. Problemy suchasnykh transformatsii. Serii: pravo, publichne upravlinnia ta administruvannya. 10 [in Ukraine].
5. Buhachuk K.L. (2016). Instytut pryvatnykh detektyviv za kordonom: porivnialno-pravovyi analiz [Institute of Private Detectives Abroad: Comparative Legal Analysis]. Pravo i bezpeka. 1 (60). 7-13 [in Ukraine].
6. Korolova V.V., Nikolenko B.S. (2024). Deiaki tsyvilno-pravovi aspekty shchodo nadannia detektyvnykh posluh [Some civil law aspects of providing detective services]. Legal Bulletin 11. 57–63 [in Ukraine].
7. Lesko N. V. (2023). Orhanizatsiino-pravovi zasady diialnosti pryvatnykh detektyviv u Polshchi ta Ukraini [Organizational and legal principles of private detectives in Poland and Ukraine]. Vcheni zapysky Tavriiskoho natsionalnoho universytetu imeni V. I. Vernadskoho. Serii : Yurydychni nauky. 34(73), 2. 252-257 [in Ukraine].
8. Danylenko S. K. (2015). Poniattia, zmist detektyvnykh posluh ta perspektyvy yikh rozvytku v Ukraini [The concept, content of detective services and prospects for their development in Ukraine]. Pivdenoukrainskyi pravnychi chasopys. 3. 84-86 [in Ukraine].
9. Kurta Ye. O., Polyvaniuk V. D. (2016). Vydy pryvatnykh detektyvnykh posluh, shcho mozhut nadavatys v Ukraini: perspektyvy pravovoho rehuliuвання z urakhuvanniam mizhnarodnoho dosvidu [Types of private detective services that can be provided in Ukraine: prospects for legal regulation taking into account international experience]. Naukovyi visnyk Dnipropetrovskoho derzhavnoho universytetu vnutrishnikh sprav. 4. 229-235 [in Ukraine].

Стаття надійшла до друку 01 листопада 2024 року